

2019-05-12 Nr. 03-835

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, el. p. smmin@smm.lt, http://www.smm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Svebank“, AB, kodas 73000

Savivaldybių administracijų
švietimo padalinių vadovams
Mokyklų vadovams

2019 - 08 - 30 Nr. SR-3534

I

N. Beinlievi
20190913

DĖL SUGRĮŽTANČIŲ Į LIETUVĄ ASMENŲ ŠVIETIMO IR INTEGRACIJOS

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – Ministerija) duomenimis, Lietuvos ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas vykdančiose įstaigose kasmet mokosi apie 900 į Lietuvą sugrįžusių vaikų. Jų sėkminga integracija į mokyklas yra vienas svarbiausių Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Ministerijos darbų, kuris gali būti sėkmingai atliktas tik glaudžiai bendradarbiaujant su savivaldybių administracijų švietimo padaliniais, mokyklų vadovais ir suinteresuotomis šeimomis. Ministerija parengė ir teikia rekomendacijas sugrįžtančių asmenų priėmimo, poreikių nustatymo, ugdymo, vertinimo, papildomo finansavimo, mokytojų kvalifikacijos tobulinimo, informavimo ir konsultavimo srityse.

1 Priimant iš užsienio sugrįžusį vaiką į mokyklą:

1.1. privalu laikytis Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos, savivaldybės nustatytos priėmimo į ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas tvarkos ir vaiko tėvams ar globėjams pritariant, siekti priimti sugrįžusįjį mokyti kartu su bendraamžiais. Sugrįžusio asmens mokymosi pasiekimai ir / ar juos liudijantys dokumentai gali būti vertinami tik siekiant tikslingiau sudaryti individualų ugdymo planą arba įvertinti švietimo pagalbos poreikius, o ne sprendimui dėl priėmimo į žemesnę klasę priimti;

1.2. rekomenduojama mokyklos interneto svetainėje skelbti informaciją apie grįžtančių į Lietuvą vaikų priėmimo tvarką konkrečioje mokykloje ir nurodyti priėmimo procedūras, kurias šeima turi atlikti norėdama užregistruoti vaiką priėmimui. Rekomenduojama sudaryti sąlygas besidominčioms šeimoms dėl priėmimo mokykloje konsultuotis telefonu ir internetu nurodant konkrečius kontaktus, kuriais besidominti šeima galėtų kreiptis;

1.3. privaloma į mokyklą priimtą vaiką iš karto įregistruoti Mokinių registre. Lietuvos Respublikos piliečiams, atvykusiems gyventi į Lietuvą, skiriamas papildomas 459,06 eurų finansavimas. Mokinių registre registruojant grįžusius iš užsienio asmenis sukurtos naujos galimybės pažymėti, ar asmuo turi lietuvių kilmės užsieniečio statusą, ar mokinys mokosi nuotoliniu būdu gyvendamas užsienyje ir kokioje šalyje, ar mokinys lankė lituanistinę mokyklą gyvenamas užsienyje ir kokią, nurodyti skirtas ir suteiktas švietimo pagalbos rūšis ir laikotarpius (konsultacijos iš užsienio grįžusių mokinių tėvams / globėjams; neformaliojo švietimo veiklos, mokinių savanorių pagalba atvykusiam asmeniui sklandžiai įsitraukti į mokyklos bendruomenės gyvenimą, mokyti ir ugdyti; ilgalaikės / trumpalaikės konsultacijos su dalykų mokytojais ugdymo programų skirtumams sumažinti; papildomas, individualus lietuvių kalbos mokymas; išlyginamosios grupės; mokytojo padėjėjo paslaugos; individualūs ugdymo planai). Toliau išlieka galimybė Mokinių registre žymėti teikiamą psichologinę, specialiąją, specialiąją pedagoginę ir socialinę pedagoginę pagalbą.

Informacija dėl atnaujinto Mokinių registro pildymo pateikiama šioje nuorodoje <https://mokiniai.emokykla.lt/Account/Auth?ReturnUrl=%2f>.

2. Vertinant sugrįžusio vaiko ugdymo (si), mokymo(si) ir psichosocialinius / emocinius poreikius:

2.1. rekomenduojama pirmuosiuose pokalbiuose su vaiku ir šeima taikyti visuminį požiūrį į tiesioginės migracijos patirties turinčio vaiko integracijos procesą mokymo įstaigoje, t. y. išsiaiškinti turimus vaiko mokymosi, psichosocialinius ir emocinius poreikius ir atsižvelgiant į visus poreikius, numatyti tikslingas pagalbos priemones sėkmingai vaiko integracijai užtikrinti;

2.2. laikytis 2019–2020, 2020–2021 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendruosiuose ugdymo planuose ir 2019–2020 ir 2020–2021 mokslo metų pradinio ugdymo programos bendrajame ugdymo plane aprašytų asmenų, baigusią užsienio valstybės ar tarptautinės organizacijos pagrindinio, vidurinio ugdymo programos dalį ar pradinio ir pagrindinio ugdymo programą, ugdymo organizavimo nuostatų:

2.2.1. paskirti asmenį, galintį padėti atvykusiam asmeniui sklandžiai įsitraukti į mokyklos bendruomenės gyvenimą, mokyti ir ugdyti;

2.2.2. sudaryti mokinio individualų mokymosi planą. Individualiame plane gali būti perskirstytas mokymosi laikas, skirtas dalykams mokyti, pvz., mokiniui gerai mokant užsienio kalbą, jai skiriama mažiau pamokų, o jų kita dalis skiriama kitiems dalykams mokyti;

2.2.3. prireikus numatyti intensyvių lietuvių kalbos mokymąsi laikinosiose grupėse;

2.2.4. numatyti mokinio adaptacinį laikotarpį, per kurį stebima mokinio pažanga, bet mokinio pasiekimai nevertinami pažymiais. Užsitęsęs mokinio adaptacijai ar iškilus sunkumų, susijusių su adaptacija, į adaptacijos procesų valdymą turi būti įtraukta mokyklos vaiko gerovės komisija;

2.2.5. numatyti klasės vadovo, mokytojų darbą su grįžusiu mokiniu ir mokinio tėvais (globejais, rūpintojais);

2.2.6. pasitelkti mokinius savanorius, galinčius padėti atvykusiam asmeniui sklandžiai įsitraukti į mokyklos bendruomenės gyvenimą, mokyti ir ugdyti.

3. Renkantis sugrįžusių asmenų ugdymo būdus, turinį ir vertinimą:

3.1. laikytis Užsieniečių ir Lietuvos Respublikos piliečių, atvykusių ar grįžusių gyventi ir dirbti Lietuvos Respublikoje, vaikų ir suaugusiųjų ugdymo išlyginamosiose klasėse ir išlyginamosiose mobiliosiose grupėse tvarkos aprašo ir atsižvelgus į mokinių skaičių organizuoti išlyginamąją grupę arba išlyginamąją klasę, nes tai yra efektyvi pagalbos priemonė žinių skirtumams sumažinti. Artimiausiu metu šis tvarkos aprašas bus koreguojamas, siekiant dermės su ugdymo aktualijomis ir kitais teisės aktais ir geresnio pritaikymo sugrįžtančiųjų asmenų švietimui;

3.2. taikyti išlyginamąsias klases ir išlyginamąsias grupes ne tik lietuvių kalbos mokymuisi, bet ir pasirengimui mokyti pagal bendrojo ugdymo dalykų bendrąsias programas. Antrąjį mokslo metų pusmetį į lietuvių kalbos ugdymo programą integruojamos Lietuvos istorijos, Lietuvos geografijos, pilietinio ugdymo temos, mokiniai supažindinami su bendrojo ugdymo dalykų terminais lietuvių kalba;

3.3. užtikrinti sugrįžusiems vaikams papildomas lietuvių kalbos pamokas ir konsultacijas, jei išlyginamosios klasės ar išlyginamosios grupės mokykloje nėra organizuojamos;

3.4. taikyti 2019 m. patvirtintą Lituanistinio švietimo integruotą programą <https://e-scimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e527e7d0913611e98a8298567570d639?jfwid=nl6mpyyfk>, nes ji apima ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo lygmenis, susietus su mokinių amžiumi ir lietuvių kalbos mokėjimo lygiais pagal Bendruosius Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenis. Programoje integruojamas lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos, geografijos, pilietinio ugdymo turinys. Programa skirta užsienio lituanistinėse mokyklose besimokantiems mokiniams, tinkama pasirengti grįžimui į Lietuvos mokyklas. Mokymosi šaltinių sąvadas, skirtas grįžusiems iš užsienio mokiniams pasiekiamas šioje nuorodoje <http://www.lituanistika.emokykla.lt/category/uzsienio-lietuviams/istekliu-bankas/>;

3.5. prireikus taikyti nuotolines konsultacijas;

3.6. adaptaciniu laikotarpiu mokinio pasiekimus vertinti ar (ir) įvertinti aprašomuoju ar kitu mokykloje sutartu būdu (bet ne pažymiais), laiku teikti ir iš mokinio, jo šeimos gauti grįžtamąjį ryšį, stebėti daromą pažangą, teikti reikiamą švietimo pagalbą.

4. Naudojant papildomą finansavimą grįžusio vaiko integracijai užtikrinti:

4.1. privaloma laikytis Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos, kurioje numatyta, kad, apskaičiuojant iš savivaldybėms skiriamų mokymo lėšų finansuojamas ugdymo reikmes, užsieniečiams ir Lietuvos Respublikos piliečiams, atvykusiems gyventi į Lietuvos Respubliką, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programas bendrojo ugdymo klasėse (migrantams), ne ilgiau kaip dvejus metus nuo mokinio mokymosi pradžios Lietuvos Respublikoje ir nemoka valstybinės kalbos, turėtų būti taikomas 2,6535 pareiginės algos bazinio dydžio ugdymo reikmių koeficientas (t. y. 459,06 Eur). Pagal pastaruoju metu susiformavusią praktiką, migrantu laikomas mokinys, kuris atvyksta iš užsienio į antrą ar aukštesnę klasę ir praeitais mokslo metais nelankė mokyklos Lietuvos Respublikoje.

4.2. atkreipiame jūsų dėmesį, kad vadovaujantis Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašu, kiekvienai mokyklai yra papildomai apskaičiuota 2,4 proc. lėšų nuo ugdymo plano, kuriuos kiekviena savivaldybė gali skirti mokykloms pagal jų poreikius. Siūlome šias lėšas naudoti sugrįžusiųjų asmenų švietimui;

4.3. laikytis Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos ir jeigu mokykloje bus formuojamos išlyginamosios klasės (bazinis klasės dydis 10 mokinių), apskaičiuojant ugdymo lėšas ugdymo planui įgyvendinti, kiekvienai klasei papildomai taikyti skirtingus indeksavimo koeficientus, pavyzdžiui, 1 klasė – skiriamas 18 proc. didesnis finansavimas, 2 klasėje – 13 procentų, 3 ir 4 klasėje – 9 procentai ir t.t.;

4.4. rekomenduojama pirmuosius mokslo metus, atsižvelgiant į iš užsienio sugrįžusio ir / ar atvykusio vaiko psichosocialinius ir emocinius poreikius, mokykloje užtikrinti švietimo pagalbos specialistų – psichologų, socialinių pedagogų, logopedų ir / ar mokytojo padėjėjų – paslaugas.

5. Sugrįžusiųjų integracijai užtikrinti taikant neformalaus švietimo veiklas:

5.1. siūlyti tėvams įtraukti vaikus į neformalaus švietimo veiklas mokykloje arba už jos ribų. Skatinti šiuos vaikus aktyviai įsitraukti į neformalaus ugdymo veiklas mokykloje taip stiprinant jų ryšius su bendraamžiais ir visa mokyklos bendruomene.

6. Iškilus klausimų sugrįžtančiųjų priėmimo ir integracijos klausimais:

6.1. konsultuotis su mokyklų, jau dirbančių su į Lietuvą grįžtančiais / atvykstančiais vaikais, tinklo (toliau – mokyklų tinklas) narėmis toje pačioje ar šalia esančioje savivaldybėje <https://www.smm.lt/web/lt/smm-svietimas/griztantiesiems-i-Lietuva/vaikas-lankys-mokykla/mokyklu-tinklas>. Mokyklų tinklas neapsiriboja tik nurodytomis savivaldybėmis ir mokyklomis, jis bus nuolat plečiamas ir apims kuo didesnę Lietuvos savivaldybių skaičių;

6.2. konsultuotis ir bendradarbiauti mokytojų bendruomenėje savivaldybės lygmeniu su patirties dirbant su kitakalbiais vaikais turinčiais kolegomis;

6.3. naudotis tarptautinių mokytojų tinklų resursais, pavyzdžiui, eTwinning platforma, kuri siūlo mokyklų administracijos atstovams, mokytojams ir kitiems mokyklų bendruomenės nariams galimybes bendradarbiauti su vietiniais ir užsienio partneriais, suteikia galimybes dalintis gerąja patirtimi, inicijuoti bendrus projektus įvairiomis temomis, siūlo nemokamas tęstinio profesinio tobulinimosi galimybes internetu;

6.4. naudotis galimybe mokytojams tobulinti kompetencijas pagal modulį Lietuvos kalbos mokymo metodika dirbant su į Lietuvą grįžtančiais / atvykstančiais vaikais, kuris 2019–2020 m. veiks lituanistų nuotolinio mokymo(si) kvalifikacijos tobulinimo kursuose „Lituanistų avilys“. Įgyvendindami šią kvalifikacijos programą mokytojai turės galimybę analizuoti aktualią medžiagą ir įvairius praktinius pavyzdžius, reflektuoti, diskutuoti, kaip turėtų būti organizuojamas lietuvių kalbos ugdymas su į Lietuvą grįžtančiais / atvykstančiais vaikais šiuolaikinėje mokykloje, dalytis gerąja patirtimi. Per ištikus mokslo metus jie tobulins kompetencijas kalbos ugdymo metodikos srityje ir pagilins ugdymo turinio dirbant su į Lietuvą grįžtančiais / atvykstančiais vaikais modeliavimo

kompetenciją. Programa įgyvendinama naudojant tik virtualią mokymui aplinką „Moodle“ (<http://smm.vma.emokykla.lt>);

6.5. bendradarbiauti ir keistis informacija su lituanistinėmis mokyklomis užsienyje, kuriose mokėsi ar mokosi sugrįžtantys vaikai <https://www.aikos.smm.lt/Registrai/Lituanistinio-svietimo-istaigos/SitePages/Pagrindinis.aspx?ss=7b542a88-f9ae-4daa-aac3-7c34d5a33563>;

6.6. kreiptis „vieno langelio“ principu teikiamos informacijos į Ministeriją. Nuorodoje <https://www.smm.lt/web/lt/griztantiems-i-Lietuva> galima rasti informacijos sugrįžimo į mokyklas ir integracijos klausimais, užduoti klausimą, į kurį nedelsiant bus atsakyta el. paštu arba pasikonsultuoti telefonu 8 700 55 250.

Švietimo, mokslo ir sporto ministras

Algirdas Monkevičius